

Reisverslag januari – maart 2013

Week 1

Maandag 28 januari 2013

Afspraak met Nimal Gunawardene, vice-principal Eththiligoda Sudharshi College. Ik had Nimal tijdens mijn vorige bezoek gevraagd om alvast wat voorbereidend werk te doen voor de organisatie van de APEKSHA dag. Daar was jammer genoeg niet veel van terecht gekomen. We hebben wel een datum afgesproken die waarschijnlijk voor iedereen – leerlingen en leraren – geschikt lijkt: 16 februari 2013. Nimal zal in ieder geval de leerlingen van zijn school benaderen om te horen of er geen belangrijke bezwaren tegen die dag zijn.

Verder heb ik nog een afspraak met de bank en met Sisira – leraar aan de Piyatissa school – voor wie ik boeken uit Nederland heb meegenomen.

Dinsdag 29 januari 2013

Vandaag afspraken met leraren van de overige drie scholen: Ajmal, Prashad en Chaminda. Het belangrijkste onderwerp – afgezien van het weerzien – was de datum van de APEKSHA dag. Voor zover mogelijk zijn de leerlingen hierover geraadpleegd en hier lijken er ook geen grote problemen te bestaan.

Woensdag 30 januari 2013

Afspraak met Kamani, lerares op Eththiligoda Sudharshi school. Hierbij zijn ook alle leerlingen aanwezig. (*Akila* maar kortstondig, want zij nam deel aan een sport wedstrijd. Overall in Sri Lanka worden volgende maand schoolse sportevenementen georganiseerd en daarvoor wordt nu druk geoefend).

De gespreksonderwerpen waren achtereenvolgens:

- *Chamika*: heeft afgelopen december zijn O/L examen gedaan. Hij zal hier ongetwijfeld voor slagen (hij is een van de briljantste leerlingen van de school). Hij gaat zeker verder met zijn A/L, maar moet eerst wachten op de examen resultaten (begin april). Tot die tijd volgt hij al wel bijlessen ter voorbereiding. Gaat de “Commerce stream” volgen.
- Verhoging van de financiële bijdrage. Deze financiële bijdrage is al sinds 2007 gelijk gebleven en het bestuur heeft tijdens een vergadering in januari besloten om deze bijdrage met 50% te verhogen. Blijde gezichten nadat deze mededeling tot hen doordrong!
- Planning thuisbezoeken – hier ben ik vorig jaar weer mee begonnen, alleen was dat voor deze leerlingen toen niet mogelijk. Dit resulteerde in de volgende afspraken

- Iresha   donderdag   15:00 31-01-2013
  - Upeka   donderdag   16:00
  - Akila   zaterdag   15:00 02-02-2013
  - Chamika   zaterdag   16:00
  - Dilki   zondag   15:00 10-02-2013
- Term results – nog steeds een lastig onderwerp bij deze groep. Vooral de meisjes hebben slecht toegang tot internet en zijn meestal afhankelijk van de computers op school. In principe is dat geen probleem, maar het eigen initiatief ontbreekt (nog). Dus maar weer op de oude manier de schoolresultaten op papier opgenomen.
  - Omdat ik geen zekerheid heb over de juistheid van gegevens zoals telefoon en e-mailadres, heb ik de kinderen gevraagd de bestaande lijsten te controleren.
  - Tot slot – de APEKSHA dag. Ondanks het feit dat veel kinderen “tuition classes” hebben die dag, zijn er geen verdere belangrijke belemmeringen. Uitgebreid de grote lijnen van die dag doorgenomen, vooral zaken als:
    - of ouders mee kunnen (nee, wel een van de leraren van iedere school)
    - of en hoe het eten geregeld is (twee keer een theepauze en een lunch)
    - hoe naar het verzamelpunt te komen (op eigen gelegenheid)

Wanneer ik ook de bevestiging van RRI (Rainforest Rescue International) krijg, ontvangt iedereen een e-mail waarin nog eens alle details zullen worden vermeld. Ik merk dat de organisatie van een dergelijke dag toch een hele gebeurtenis is, die vele onverwachte vragen oproept.

's Avonds een sms bericht van *Nawodika*, ze is gezakt voor haar A/L examen. Blijkbaar toch onverwacht – hoewel de cijferlijst duidelijk was – want ze is helemaal in zak en as. Afsgesproken om daar a.s. zondag uitgebreid over te praten en te kijken welke opties ze heeft.

Donderdag 31 januari 2013

Afspraak met Ruwani van Rainforest Rescue International. Het totaal aantal deelnemers is 13 leerlingen en 3 leraren, dus 16 personen in totaal. Met Ruwani de groepsindeling gemaakt, zodanig dat de deelnemers in iedere groep nieuw voor elkaar zijn. Ik moet alleen nog wachten op de bevestiging dat de RRI groepsleiders ook beschikbaar zijn die dag.

's Middags het huisbezoek aan *Iresha* – een prima gesprek. Iresha heeft haar O/Level examen gedaan en bereidt zich nu voor op haar A/Level examen in 2014. Ze volgt de “Art stream” (Singhala, Buddhist culture, Political science en English). Ze woont met zes andere familieleden in een huis, waaronder haar vader en tante, jongere zus en oudere broer en grootouders. Iresha hoopt later lerares te worden en stelt zich daarmee bescheiden, maar realistisch op.

Vervolgens op naar *Upeka*, wat is dat een tegenstelling! Upeka is nog een stuk jonger, maar ze is bijna niet in staat ook maar een antwoord te geven. Zelfs niet met behulp van de tuk-tuk chauffeur. Onvoorstelbaar eigenlijk. Ik ga het dus nogmaals proberen in aanwezigheid van haar lerares. Haar enige reactie betrof haar cijferlijst, waarin, naar haar mening, onjuistheden voorkwamen, maar waar precies wilde / kon ze niet zeggen.

Vrijdag 1 februari 2013

Ondertussen nog telefonisch contact met Sisira, ex-leraar van *Eranga* en *Disna*. Met *Eranga* heb ik al bijna een jaar geen contact meer gehad en *Sisira* probeert via een jongere broer – die naar dezelfde school gaat – weer contact te maken. Maar tot op heden zonder succes. Hetzelfde geldt eigenlijk voor het contact met *Disna*, die vorig jaar plotseling trouwde, waardoor ze haar A/Level examen niet mocht doen. Dit contact loopt ook indirect, via haar jongere zus, en de vraag is of ik haar a.s. maandag thuis zou kunnen bezoeken. Staat in de agenda genoteerd.

Zaterdag 2 februari 2013

Berichtje van *Akila* dat de afspraak voor vandaag niet door kan gaan in verband met de begrafenis van haar grootmoeder. Fijn dat ze me dit tijdig meldt.

De afspraak met *Chamika* gaat wel gewoon door. *Chamika* heeft zijn O/L examen gedaan in december en is in afwachting van de resultaten. Hij volgt ondertussen al wel “tuition classes” als voorbereiding op de “Commerce stream” die hij wil gaan volgen. Na zijn A/L examen wil hij doorgaan naar de universiteit. Hij woont samen met zijn ouders, oudere broer en zus en nog een jongere broer. Maakt een zeer goede indruk – erg bescheiden, maar zeer adequaat reagerend.

Zondag 3 februari 2013

Nawodika is dus gezakt voor haar A/L examen. Daarbij moet wel aangetekend worden dat ze een bijzonder moeilijk jaar heeft gehad. *Nawodika* heeft al jaren de verantwoordelijkheid voor het hele huishouden, heeft een zieke moeder die nauwelijks kan lopen en vaak medische verzorging nodig heeft. Bovendien heeft ze in 2012 drie keer andere huisvesting moeten zoeken, de verhuizing geregeld. En daarnaast de zorg van de dagelijkse huishouding – boodschappen, koken, wassen, enzovoorts. Geen wonder dat ze niet goed voorbereid was. Ik heb haar ondanks het minder goede resultaat gecompimenteerd met haar doorzettingsvermogen. Samen hebben we haar opties doorgesproken, maar ze neigt er toch zeer naar – om samen met vriendinnen – de hele A/L studie opnieuw te doen. Dat betekent echter in Sri Lanka:

- beginnen april 2013
- examen augustus 2015
- uitslag december 2015/januari 2016

dus pas over drie jaar omstreeks deze tijd weten we meer.

Ik wil nog proberen haar zover te krijgen dat ze haar examen in 2014 gaat doen. Maar daarvoor denk ik wel de steun nodig te hebben van haar vroegere leraar Engels, Keerthi. Op dit moment volgt ze privélessen (Economics, Accounting, Business studies en English)

Week 2

Maandag 4 februari 2013

Het is "independence day", weer een public holiday, maar daardoor is het mogelijk om *Disna* te bezoeken. Normaal gesproken zou ze moeten werken, maar vandaag heeft ze dus vrij. Het is goed om haar weer te zien. Ze werkt in één van de textiel fabrieken in een belastingvrije zone. De verrassing is groot – ze blijkt toch haar A/L examen te hebben gedaan afgelopen augustus. Maar ze is voor één van de vier vakken gezakt en dat betekent dat ze het examen opnieuw moet doen. Ik kom er niet achter wat er nu precies gebeurd is, ze zou het examen niet hebben mogen doen omdat ze getrouwd is, en maak de afspraak met haar om samen met Sisira deze zaak door te praten. *Disna* zegt dat ze wel haar A/L examen over wil doen. Met Sisira afgesproken om dat gesprek a.s. vrijdagmorgen op zijn school te hebben.

Woensdag 6 februari 2013

Bezoek aan Uswatun Hasana – afspraak met Ajmal (leraar) en *Hasna, Hajara en Rihama*. De volgende onderwerpen besproken

- *Hasna* – ook zij heeft afgelopen december haar O/L examen gedaan en bereidt zich nu voor op haar vervolg – "Art stream" met als vakken Geography, Islam, Tamil literature en English
- Ook hier de verhoging van de financiële bijdrage aangekaart. En ook hier blijde gezichten nadat het nieuws tot hen doordrong
- Thuisbezoeken – afgesproken dat ik daarover afspraken ga maken na de APEKSHA dag
- Term results – ik heb de meisjes gecompimenteerd met het feit dat ze uit zichzelf de uitslagen opgestuurd hebben
- De juistheid van telefoon- en e-mailadresgegevens worden gecontroleerd. Ik had al de afspraak dat ik na het sturen van een e-mail ook een sms bericht zou sturen – zodat ze alleen na ontvangst van dat tekstbericht hun e-mail hoeven te openen. Maar ik vraag ze nu ook mij een bevestiging van ontvangst te sturen (met een korte – of langere – tekst), zodat ik weet dat ze het bericht ook daadwerkelijk hebben gelezen
- Tot slot – ook hier de APEKSHA dag. Tijdens het gesprek met Ruwani van RRI kwam de vraag op tafel of de moslimmeisjes ook Singalees spraken. Nooit bij stilgestaan, ook al omdat ik het verschil tussen het Singalees en Tamil niet hoor. Het blijkt dat ze thuis meestal Tamil spreken, maar ze beheersen het Singalees prima (wordt voor een deel ook op school gesproken). Hier verder geen vragen.

In de namiddag de bevestiging van Ruwani dat de datum van 16 februari nu definitief is. Alle deelnemers vervolgens geïnformeerd. 's Avonds telefonisch contact met *Tharindu* die niet kan inloggen op zijn e-mail adres (password vergeten). Een mooie gelegenheid om hem (en *Imasha*) morgen te bezoeken.

Donderdag 7 februari 2013

Het lijkt wel broer en zus, zo vertrouwd zijn die twee met elkaar (ze zitten ook al jaren bij elkaar in de klas). *Tharindu* is de meest assertieve van het stel. En wederom zijn ze alle twee hun password vergeten. Ik heb een papieren kopie van het programma bij me en hierdoor kan ik toch een aantal bijzonderheden uitleggen. Wat verder geen verdere vragen oplevert. Wel druk ik ze op het hart om op tijd aanwezig te zijn – altijd een probleem in Sri Lanka. Ook hier blijde gezichten wanneer ik doorgeef dat de

maandelijkse bijdrage is verhoogd. Alle twee hebben ze in december hun O/L examen gedaan en ze zijn net als de anderen in afwachting van de resultaten begin april. Ondertussen gebruiken ze hun tijd zo goed mogelijk. Tharindu volgt een volwaardige cursus Engels voor drie maanden, vijf dagen per week van 08:00 tot 12:30 (begonnen op 10 januari 2013).

Imasha heeft gekozen voor private tuition in English, Sinhala, Political science en Logic. En allebei lijken ze steeds serieuzere plannen voor hun toekomst te hebben: rechtenstudie aan de universiteit.

Vrijdag 8 februari 2013

De afspraak met *Disna* gaat niet door – ze kan geen verlof krijgen van haar werkgever. En ook het telefonisch contact gaat erg moeizaam. Weet eigenlijk niet hoe ik dit kan oplossen.

Zondag 10 februari 2013

's Middags huisbezoek bij *Dilki*. Woont met beide ouders en twee zussen en een broer. Het gesprek gaat redelijk goed, ook *Dilki* blijft nog steeds een heel bescheiden, verlegen meisje. Haar schoolresultaten bleven de laatste tijd wat achter en ik heb daar naar geïnformeerd. Het blijkt dat ze ruim een half jaar praktisch niet naar school is gegaan, de reden is onduidelijk. Sinds enkele maanden is echter alles weer in orde en gaat ze ook weer naar school. Ze heeft beloofd dat ook haar schoolresultaten weer zullen verbeteren en dat ze spoedig haar oude niveau weer zal halen. Afwachten dus maar. *Dilki* volgt bijlessen voor de vakken Commerce, Science, Maths en English.

Vervolgens op naar *Akila*. Ik heb mijn bezoek wel aangekondigd en geprobeerd te bellen, maar hierop is niet gereageerd. *Akila* blijkt voor sportwedstrijden op school te zijn. En ook wordt duidelijk dat telefonisch contact niet werkte door te weinig beltegoed. Tja, zo gaat dat hier. Met *Akila* zal ik op een later moment wel weer een afspraak maken.

Week 3

Maandag 11 februari 2013 en dinsdag 12 februari 2013-

Ik verblijf in Colombo, onder andere om het visum te verlengen. Tijdens de terugweg een verontrustend telefoontje van Kamani, lerares aan het Eththiligoda Sudharshi College. De principal dreigt geen toestemming te verlenen aan de deelname van de kinderen van zijn school aan de APEKSHA dag.

Woensdag 13 februari 2013

's Ochtends onmiddellijk naar het Eththiligoda Sudharshi College. Stond toch al op het programma, maar door de ontwikkelingen van gisteren liggen de prioriteiten nu wel even anders. Kamani probeert mij uit te leggen wat er aan de hand is. De principal is nieuw aan deze school – ongeveer een half jaar in dienst – en niemand kan in het archief terugvinden dat alle activiteiten van APEKSHA in het verleden met medeweten en goedkeuring van het “department of education” verricht werden. Hij is verantwoordelijk en zolang hij zich niet gedekt weet, geen toestemming. Aangezien ik zeker weet dat het vroegere bestuur alles zeer zorgvuldig aanpakte en na enkele gesprekken met vroegere collega's weet Kamani deze brieven toch weer te traceren. Ook blijkt de principal nu gevoelig voor mijn argumenten dat de APEKSHA dag een volledig buitenschoolse activiteit is. De enige aanpassing die we afspreken is dat de leraar die mee zou gaan, wordt vervangen door een ouder. Een hele opluchting, omdat we anders zes deelnemers van de zestien hadden moeten missen. De overige punten die ik had willen bespreken, verschuiven we naar een later tijdstip. Op school heeft iedereen het erg druk met de generale voor de sportdag morgen.

Donderdag 14 februari 2013

Per telefoon toch nog maar weer controleren of iedereen de berichten heeft gelezen, weten waar en wanneer ze worden verwacht, enzovoorts.

Ook wil ik zien of ik een afspraak kan maken, buiten schooltijd, met de leraren. Geen gemakkelijke opgave, want veel van hen hebben het erg druk. School tot 13:30 / 14:00, daarna vaak bijles gedurende de middag (en soms 's avonds). Bovendien wonen sommigen (ver) buiten Galle. Dus ook hiervoor veel telefoontjes te plegen!

Zaterdag 16 februari 2013

APEKSHA dag. Natuurlijk ben ik ruim voor de afgesproken tijd op het verzamelpunt – het kantoor van Rainforest Rescue International (RRI). En waarachtig, ik ben niet de eerste. Maar de toestroom is nog matig, dus toch maar weer de telefoon. Het eerste busje kan om 09:00 vertrekken, maar het is half tien als het werkelijk zo ver is. *Tharindu* blijkt zich ziek te voelen; *Hajara* heeft zich schriftelijk afgemeld; *Hasna* was onderweg, maar meldde uiteindelijk dat ze niet kwam. Van *Akila* geen bericht en *Ajmal* (een van de leraren) is naar het ziekenhuis in verband met een zieke moeder. Daartegenover staat dat enkele ouders – eigenlijk tegen de afspraak in – op het laatste moment toch instapten. Uiteindelijk bestaat de groep uit 10 leerlingen, 2 leraren en 3 ouders. Tijdens de busrit – telefoon! *Hasna* meldt dat ze toch komt, op eigen gelegenheid.

Ik heb met RRI afgesproken dat ik het hele programma aan hen zou overlaten; ik ben alleen toeschouwer. Zo kan het hele programma zich zonder onderbrekingen van vertalingen ontwikkelen. Maar ook als toeschouwer krijg je best een goed beeld of zaken geapprecieerd worden. Ik heb er een goed gevoel bij, volgende week gaan we de dag met RRI evalueren.

Zondag 17 februari 2013

Bezoek aan *Disna*. Ik heb van tevoren stap voor stap opgeschreven wat ze zou moeten doen om weer in het programma van APEKSHA opgenomen te kunnen worden. In feite een herhaling van wat ik haar tijdens mijn bezoek in september ook al had verteld. De belangrijkste stappen zijn een e-mail adres openen en schriftelijke bewijzen opsturen, waaruit blijkt dat ze haar tuition classes niet alleen betaalt, maar ook regelmatig volgt. We praten er nu uitgebreid over, ook in aanwezigheid van haar man Brokan, en dat heeft denk ik toch wel resultaat opgeleverd. In eerste instantie dacht *Disna* dit examen erbij te kunnen doen, met bijles te beginnen in april en examen in augustus en er ook nog bij blijven werken. Dat heb ik haar uit het hoofd kunnen praten en daar zijn ze het beiden naderhand ook wel mee eens.

Dus:

- stoppen met werken
- bijlessen beginnen in april (dit is een logische startdatum, omdat dan de resultaten van de O/L examens bekend worden)
- examen in augustus 2014

Deze beslissing heeft nogal wat – vooral financiële – consequenties, maar ze denken dat wel te kunnen redden. De studiekosten voor *Disna* worden praktisch allemaal door APEKSHA overgenomen (mede dankzij de recente verhoging). Nu maar afwachten of ze woord blijft houden.

Week 4

Maandag 18 februari 2013

Voor morgen telefonisch afspraken gemaakt met RRI en *Tharindu en Imasha*. Verder alle uitnodigingen verstuurd voor een “hapje en drankje” met alle betrokken leraren op maandag 25 februari 2013 van 16:00 tot 18:00.

Dinsdag 19 februari 2013

Evaluatie van de APEKSHA dag samen met RRI.

Onderwerpen van gesprek zijn o.a.: beleving door de deelnemers/impressie van RRI; teambuilding effect; wat kan er beter en opties voor een volgende keer.

Volgens RRI was de deelname enthousiast – in het begin wel wat afwachtend, maar naarmate de dag vorderde steeds levendiger. En dit betrof niet alleen de leerlingen, maar ook de leerkrachten en ouders. Vooral tijdens de spelevementen kwamen regelmatig de glimlach tevoorschijn op de gezichten. Het “team building” effect kwam niet zo goed uit de verf. De indeling in groepen was op zich goed, maar het programma liet onvoldoende toe dat men elkaar ook leerde kennen. Duidelijk iets voor de volgende keer om aan te denken. Eventuele opties voor een volgende keer kwamen terloops ter sprake, maar eerst is het bestuur aan het woord of – en wanneer – er een volgende keer komt.

Het bezoek aan *Imasha* is plezierig. Het is er een vrolijke boel, allemaal (jonge) dames, die benieuwd zijn naar mijn komst. *Imasha* heeft 4 zussen, die allemaal inwonen bij haar tante (moeder werkt in Saudi Arabia). Allemaal zitten ze voor hun A/L examen of hebben dit met succes afgerond, dus wat dat betreft is er voldoende motivatie. *Imasha* was zeer tevreden over de APEKSHA dag – wat haar betrof had het programma best

langer mogen duren. Bij Imasha nogmaals het belang van communicatie via internet benadrukt: ze is een van de (nog) notoire niet-gebruikers.

Ook het bezoek aan *Tharindu* verloopt goed. Tharindu is zeer open, praat gemakkelijk – een prima jongen. Is ook een van de weinigen die gemakkelijk vragen stelt. Inhoudelijk valt hier eigenlijk niet veel te melden, maar het geeft een goed gevoel dit bezoek te maken.

Woensdag 20 februari 2013

Bezoek aan *Insaf*, die buitengewoon verrast was met de APEKSHA dag; iets waar hij nooit op gerekend had. Hij vindt het ook een heel belangrijke ervaring. Het was alleen vrij lastig voor hem geweest om met de andere leerlingen contact te maken, omdat het programma toch vrij vol was. Goed punt voor een volgende keer.

Ik heb Insaf nu pas kunnen vertellen over de verhoging van de maandelijkse tegemoetkoming. Daar had hij ook totaal geen rekening mee gehouden. Insaf is een zeer serieuze jongen en zou bouwkundig ingenieur willen worden. Hij wacht momenteel op de uitslag van zijn O/L examen, maar is ondertussen volop bezig met voorbereidende cursussen voor Physics, Chemistry en Maths. Zijn Engels is al redelijk goed, desondanks wijs ik hem op het belang van een goede beheersing van die taal.

Vervolgens ga ik op weg naar Eththiligoda Sudharshi, naar *Upeka* in het bijzijn van Kamini. En uiteraard gaat het nu beter, dankzij Kamani. Ook Upeka heeft genoten van de APEKSHA dag, vooral het boomplanten vond zij een bijzondere gebeurtenis. Ik had tijdens mijn vorige bezoek al geprobeerd mijn ongerustheid over de studieresultaten van Upeka te laten blijken. Nu doe ik dat nog eens en Upeka belooft zeer beslist beterschap. Ook Kamani (haar klasserares) heeft het volste vertrouwen dat het goed gaat komen. Verder spreek ik met de principal af dat vooral de meisjes die moeite hebben met toegang tot internet van die mogelijkheden op school gebruik kunnen maken.

Op de terugweg bel ik naar het huis van *Irushan* en daar ben ik nog diezelfde namiddag welkom. Irushan woont samen met zijn ouders, oudere zus (20 jaar) en jonger broertje (2 jaar). Ook Irushan doet erg zijn best. Zijn resultaten zijniets minder goed dan vorig jaar, maar hij doet er van alles aan om dat weer te veranderen. Zijn “private tuition classes” geven dat ook duidelijk aan: English (grammar text book); Science; Maths; Commerce; ICT en Singhala.

Hier wordt ook meteen duidelijk dat de verhoogde tegemoetkoming ruimte geeft. Irushan wil graag flight steward worden.

Even een zijstap – Irushan's zus Lakmanai Helika heeft haar A/L examen (2012) gehaald. Er is echter geen geld in het gezin om haar verder te laten studeren. De vader is werkeloos e het is maar afwachten of dat binnenkort verandert. In eerste instantie heb ik de boot afgehouden en gezegd dat we geen andere kinderen kunnen ondersteunen. Thuis heb ik daar toch nog eens over nagedacht en –zonder haar enige belofte te doen – haar toch om meer gegevens gevraagd

Donderdag 21 februari 2013

De uitnodigingen voor een “hapje en een drankje” zijn dan wel verstuurd maar ik heb nog geen reacties gekregen – dus toch maar weer in de telefoon.

Het blijkt een Poya dag te zijn, op zich een gelukkige bijkomstigheid. Met de nodige slagen om de arm lijkt het er op dat de meesten toch wel zullen komen. Verder maak ik afspraken met Hasna, Hajara en Rihama voor thuisbezoeken a.s. vrijdagmiddag.

Vrijdag 22 februari 2013

Ook met *Akila* heb ik nog een afspraak kunnen maken, voorafgaand aan de gesprekken met de andere meisjes. Ook *Akila* is een van de verrassingen dit jaar, ze is veel opener en zelfverzekerder. Bovendien een erg sportieve meid – volleybal, netbal en cricket en ze is erg actief in wedstrijden. Ze hoopt een “dancing teacher” te kunnen worden. *Akila* heeft nog even de tijd; ze doet haar O/L examen pas in december 2014. Ze volgt bijlessen voor Commerce, Maths en English. Ze woont samen met haar vader Wasanthe en moeder Kanthi onder bijzonder armoedige omstandigheden. Op APEKSHA dag kon ze er niet bij zijn omdat haar moeder moest werken, waardoor zij (de moeder) haar (*Akila*) niet met de bus naar de verzamelplaats kon brengen.

Ik ga door naar *Hasna*. *Hasna* en haar tante hebben de APEKSHA-dag erg leuk gevonden. Veel meer krijg ik niet te horen, want *Hasna* is niet erg breedsprakerig. Ondanks het feit dat zij haar O/L examen afgelopen december heeft gedaan, is haar Engels nog niet wat het moet zijn. Ze gaat in april met de “Art stream” beginnen – Geography, Islam, Tamil en English.

Vervolgens ga ik naar *Hajara*. *Hajara* is de jongste van alle APEKSHA pupillen, maar al bijzonder uitgesproken. Zij moest verstek laten gaan op de APEKSHA dag, omdat ze deelnam aan een ..... wiskundecompetitie. Maths en Science zijn haar favoriete vakken en ze weet nu al dat ze ingenieur wil worden. Waarbij zij eraan refereert dat ik dat ook ben. Ze doet het constant erg goed op school, ze is altijd nummer 1 van haar klas. Haar Engels gaat duidelijk vooruit en het gesprek loopt zonder veel problemen. *Hajara*'s vader is ongeveer 5 jaar geleden overleden bij een treinongeluk. Hij was tuk-tuk chauffeu. Ze woont met haar moeder en een jongere zus *Farha*. Grootouders en twee zussen van haar moeder zijn de naaste burens, dus er is constant veel (nieuwsgierige) aanloop.

Rihama is het laatste bezoek vandaag. Zij doet haar O/L examen in december dit jaar en ook zij is een van de betere leerlingen. Haar Engels is goed en precies en ze heeft al vaker gezegd dat het haar hoop is om arts te worden. En ook zij is erg exact ingesteld met een voorkeur voor Maths en Science. Haar verdere tuition classes zijn Tamil literature, English en History. *Rihama* woont samen met nog negen familieleden, waaronder vader en moeder, grootouders en zussen en broers. Ook *Rihama* vond de APEKSHA dag geweldig en vooral de spelmomenten tijdens de middag erg plezierig. Gaat de volgende keer zeker weer mee.

Zaterdag 23 februari 2013

Eindelijk is het gelukt om met zowel *Nawodika* als met Keerthi af te spreken. Het gesprek – voornamelijk in het Singhalees – gaat vooral over de keuze om in 2014 of 2015 examen te doen. *Nawodika* zelf voelt zich onzeker wat betreft haar basiskennis en wil daarom de hele stof opnieuw doen en daarom pas in 2015 examen doen. Aan het eind van het gesprek wordt een belangrijke opmerking gemaakt – waar ik al wel eerder aan had gedacht, maar niet zoveel betekenis aan had gegeven – nl. het feit dat *Nawodika* niet full-time kan studeren, omdat ze verantwoordelijkheid heeft voor haar huishouding en haar moeder. Maar dat betekent ook – dat wanneer aan die situatie niets verandert – dit haar hele toekomst zal bepalen. Ik dring er daarom bij haar op aan om deze situatie bespreekbaar te maken met haar moeder, zussen en andere familieleden. Maar dit zal niet op korte termijn resultaat opleveren, dus het zal wel examen in 2015 worden.

Week 5

Maandag 25 februari 2013

Poya dag: de dag van een “hapje en een (soft)drankje” voor de leraren van 16:00 tot 18:00. Toen ik deze afspraak maakte, was ik helemaal vergeten dat het Poya dag was die dag. Maar op zich geen slechte keuze (werd mij gezegd), omdat de meeste religieuze- en familieafspraken zich in de ochtend afspelen. Toch is het afwachten. Om 16:30 komt de eerste genodigde: Chaminda met dochter. Maar het gaat verder erg langzaam; om 17:00 zijn er welgeteld vier leraren en twee afzeggingen. En dat uit een totaal aantal van tien.. Maar goed, het is er niet minder gezellig om. Kamani belt nog kort voor 18:00 of het nog zin heeft om te komen. Jammer, maar iedereen staat op het punt te vertrekken (velen proberen toch voor donker weer thuis te zijn). Wel iets om te herhalen, maar ik zal het toch minder uit de “losse pols” moeten doen.

Woensdag 27 februari 2013

Laatste bespreking van deze trip: met *Nawodika* en Keerthi. Een ontbijtsessie. Keerthi heeft weinig tijd, vandaar deze vroege afspraak. *Nawodika* blijft er bij dat ze het liefst het hele A/L pakket overdoet – dus examen in 2015. Bovendien wil ze er graag een intensieve cursus Engels bij gaan doen. Ik had haar er eerder al op gewezen dat de verantwoordelijk voor haar moeder en het huishouden niet alleen op haar schouders zou moeten rusten. En dit heeft ze – enigszins tot mijn verbazing – al met haar familie besproken. Blijkbaar is men tot de conclusie gekomen dat *Nawodika* meer tijd aan haar opleiding moet kunnen besteden. Hoe dit in de praktijk gaat uitpakken, zal ik moeten afwachten, maar een begin is er tenminste.

Al met al ben ik tevreden met de resultaten. Er blijven een aantal onzekere punten, maar over het algemeen zijn de ontwikkelingen positief.

Henny Bouman
Point de Galle
Mihiripene

27 February 2013